

Sygn. akt I C 295/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Przemysław Majkowski

Protokolant: Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Parafii R.-Katolickiej Wszystkich Świętych z siedzibą w S. oraz K. Z.

o ochronę dóbr osobistych

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powódki H. K. na rzecz pozwanej K. Z. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt I C 295/14

UZASADNIENIE

Powódka H. K. w pozwie skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu w dniu 06 października 2014 r. (data wpływu) przeciwko pozwanym Parafii R.-Katolickiej W. Ś.w S.i K. Z. wniosła o przywrócenie i ochronę dóbr osobistych, tj. naruszonego prawa posiadania grobu murowanego (...)zlokalizowanego na Cmentarzu Parafialnym w S., które to prawo polega na możliwości oddawania kultu pochowanym tam zmarłym oraz decydowania w sprawach dotyczących grobu, w tym jego remontów (zmiany jego wyglądu, przeprowadzenia prac konserwacyjno-remontowych) i kolejnych pochówków oraz o wyrażenie zgody na ekshumację śp. H. T.z d. W.z grobu (...)zlokalizowanego na Cmentarzu Parafialnym w S.i dokonanie jej pochówku w miejscu zgodnym z jej wolą. Powódka wniosła również o zasądzenie kosztów według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka wskazała, że grób wybudowany został przez członków rodziny S., następnie w opiekę przekazany został ojcu powódki K. S. (1), który w 1978 r. przed swoją śmiercią przekazał go w opiekę powódce. Dodała, że bez jej zgody w 1991 r. w grobie pochowana została H. T.z domu W. będąca dzieckiem jej babci H. S. (1)z pierwszego małżeństwa. Po tym wydarzeniu powódka nie zauważyła, aby w okresie od 1991 r. do września 2011 członkowie wywodzący się z rodziny T. rościli sobie jakieś szczególne uprawnienia do grobu. Nikt nikomu nie przeszkadzał w kultywowaniu pamięci o zmarłych osobach pochowanych w grobie. Prawa powódki są podważane od września 2011 r. przez pozwanych tj. K. Z. oraz Parafię R.-Katolicką w S., kiedy to parafia przyjęła od wymienionej opłatę za korzystanie z grobu. Tymczasem zarządca cmentarza, mimo wiedzy o roszczeniach rodziny S. do grobu, przyjął od W. G. (1)z domu T. pisemne zrzeczenie się prawa do miejsca grzebalnego na rzecz swojej wnuczki z pominięciem praw do grobu rodziny S.. W ten sposób zarządca pozbawił bezpodstawnie rodzinę S. prawa do decydowania o losie grobu. Obecnie Proboszcz z powołaniem się na K. pomija dotychczasowych opiekunów w decyzjach dotyczących grobu. Od 28.10.2011 r. mają miejsce działania, które mają powódkę zniechęcić i odsunąć od grobu tj. zabierane są jej znicze, kwiaty, wazon, rozlewana jest parafina itd. Wartość szkód od 28 października

2011 r. zdaniem powódki przekracza 430 zł. Powódka podkreśliła, że są to dla niej sytuacje bardzo bolesne, a próby polubownego załatwienia sporu okazały się nieskuteczne. Powódka jest przekonana o występowaniu interesu prawnego w złożeniu pozwu o przywrócenie dobra osobistego w postaci prawa do grobu. Interes ten polega na zapobieżeniu w przyszłości naruszeniom jej praw do decydowania o przedmiotowym grobie. W oparciu o powyższe oraz blokowanie dostępu do grobu od października 2011 r. i utrudnianie wykonywania zwyczajowych czynności związanych z kultywowaniem pamięci o osobach bliskich spoczywających we wskazanym grobie powódka domaga się ekshumacji jak w pkt. 2 pozwu. Żądanie to jest zasadne, ze względu na beznadziejną sytuację nie mającą perspektyw uzdrowienia stosunków osobistych między członkami poszczególnych rodzin, ani też z Parafią, (dowód: pozew 2-3).

W odpowiedzi na pozew proboszcz Parafii R.-Katolickiej W. Ś.w S.podkreślił, że zadaniem Parafii jest dbanie o cmentarz, którego jest administratorem. Jednym z podstawowych zadań w tym zakresie jest zapewnienie, aby każdy grób znajdujący się na (...)nekropolii miał wskazanego swojego dysponenta. W tym celu Parafia podjęła w roku 2010 wysiłek finansowy pełnej inwentaryzacji zasobów cmentarnych, wynajmując firmę i zlecając jej wykonanie tej pracy. Stworzony został nowoczesny cyfrowy katalog grobów i ich dysponentów. Obie strony o zaistniałą sytuację obwiniają Parafię próbując niwelować w ten sposób własny upór i chroniczny brak woli porozumienia. Ze strony Parafii padła propozycja, aby obie zostały współdysponentkami tego grobu, na co także nie było zgody oraz propozycja, aby obie strony spotkały się w kancelarii parafialnej w obecności przedstawiciela K.i raz jeszcze próbowały dojść do porozumienia. Decyzję o takiej formie załatwienia tej sprawy podjęła w swoim piśmie z dnia 21 marca 2013 roku K.Diecezjalna (...). Wskazując w nim, iż prawowitym dysponentem grobu jest Pani K. Z.w związku z czym Parafia nie miała dalszych możliwości kwestionowania jej uprawnień w tym zakresie. Pozwany zwrócił się jednocześnie do Sądu, aby w wypadku uznania racji powódki zastosował w stosunku do Parafii art. 102 kpc i nie obciążał jej kosztami, (odpowiedź na pozew proboszcza Parafii Rzymsko -Katolickiej W. Ś.w S.k. 46-47).

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanej K. Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pełnomocnik podkreślił, że zaprzecza wszelkim okolicznościom podniesionym w pozwie, za wyjątkiem przyznanych wyraźnie w treści odpowiedzi. Pełnomocnik stanowczo podkreślił, że nikt nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń do miejsca pochówku H. T., w szczególności zaś powódka i jej najbliższa rodzina. Nadto podkreślenia wymaga, że powódka H. K. uczestniczyła w pogrzebie H. T., zaś jej relacje z córkami H. T., będącymi przez dłuższy czas dysponentkami grobu, przez kolejne 20 lat, tj. do 2011 roku, określić można jako co najmniej poprawne.

Z kolei w odniesieniu do żądania ekshumacji zwłok H. T. pełnomocnik pozwanej podniósł, że jest to niezwykle daleko idące żądanie o charakterze ostatecznym, które może być uzasadnione jedynie w wyjątkowych okolicznościach, których jednak brak w niniejszej sprawie, jak stwierdził bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 stycznia 1998 r. (I CKN 729/97) „żądanie ekshumacji zwłok wysunięte w razie sporu między osobami bliskimi zmarłego może być uwzględnione tylko wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy ochrony dóbr osobistych.” Biorąc pod uwagę powyższe zaznaczyć trzeba, że złożenie do przedmiotowego grobu H. T. było objęte porozumieniem, co najmniej dorozumianym, wszystkich osób posiadających wówczas prawo do grobu. Jak już wcześniej bowiem wspomniano, cała rodzina, łącznie z powódką, wiedziała o miejscu pochówku H. T. z wyprzedzeniem, była obecna na pogrzebie i nie zgłaszała co do tego żadnych zastrzeżeń. Zgłaszanie po 23 latach żądania ekshumacji ocenić należy jako bezpodstawne i podyktowane wyłącznie chęcią uprzykrzenia życia pozwanej, ze względu na osobiste animozje. Żadne szczególne względy ochrony dóbr osobistych powódki również nie uzasadniają tegoż roszczenia (dowód: odpowiedź na pozew pełnomocnik pozwanej K. Z. k. 48-52).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na cmentarzu Parafialnym w S. znajduje się grób rodzinny o nr E1/20/3 w którym pochowani zostali dziadkowie powódki: W. i H. S. (1) oraz córka H. z jej pierwszego małżeństwa H. T. z domu W.. Reasumując w grobie pochowane jest małżeństwo S. i córka H. S. (1) z pierwszego związku (...). Po śmierci i pochówku W. S. we wskazanym grobie w 1931 r. pieczę nad grobem sprawowała jego żona H. S. (1), zaś po jej śmierci w 1958 r. przejęli ją K. S. (1)- ojciec powódki, drugi syn małżeństwa S. E., H. T., jej córka W. T. (1) oraz jej druga córka A. T.. Sprawowanie pieczy polegało

głównie na utrzymywaniu czystości i kultywowaniu pamięci zmarłych poprzez składanie kwiatów oraz palenie zniczy. H. T. od 1945 r. do dnia swojej śmierci w 1958 r. mieszkała razem ze swoją córką W. T. (1), (dowód: zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 00:02:15-01:11:00 w zw. z k. 79v-80, protokół rozprawy z dnia 19 października 2015 r. 00:25:09-00:59:02 w zw. z k. 106v-107, zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 01:11:00-01:36:23 w zw. z k. 80, protokół rozprawy z dnia 19 października 2015 r. 00:25:09-00:59:02 w zw. z k. 106v-107, odpis skrócony aktu zgonu k. 5, kserokopia aktu urodzenia k. 6, kserokopia odpisu skróconego aktu urodzenia k. 7, zeznania świadka W. T. (1) k. 97-97v, zeznania świadka A. T. k. 97v, zeznania świadka W. G. (2) k. 98).

Wszystkie opłaty za utrzymywanie grobu od 1958 wносиła H. T.. W 1967 r. zmarł E. S.. W 1977 r. K. S. (1) zwrócił się do swoich dzieci E. S. i H. S. (2), z męża K., o opiekę nad grobem swoich rodziców. W 1978 r. zmarł K. S. (1). Po śmierci wymienionych jedyną dysponentką praw do grobu została H. T., która zgodnie ze swoją wolą została w nim pochowana po swojej śmierci w 1991 r. Powódka H. K. uczestniczyła w uroczystościach pogrzebowych H. T.. Po śmierci wymienionej nikt z rodziny S. nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń do miejsca jej pochówku, zaś obowiązki związane z utrzymywaniem, sprzątaniem grobu i wnoszeniem stosownych opłat przeszły na córki H. W. T., będącą babcią pozwanej oraz A. T. z domu T.. W okresie od 1991 r. do 2011 r. nie było żadnych konfliktów między zstępnymi osób pochowanych we wskazanym grobie. Strony postępowania i członkowie ich rodzin nie przeszkadzali sobie w kultywowaniu pamięci o zmarłych osobach, (dowód: częściowo zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 00:02:15-01:11:00 w zw. z k. 79v-80, protokół rozprawy z dnia 19 października 2015 r. 00:25:09-00:59:02 w zw. z k. 106v-107, zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 01:11:00-01:36:23 w zw. z k. 80, protokół rozprawy z dnia 19 października 2015 r. 00:25:09-00:59:02 w zw. z k. 106v-107, odpis skrócony aktu zgonu k. 5, zeznania świadka W. T. (1) k. 97-97v, zeznania świadka A. T. k. 97v, zeznania świadka W. G. (2) k. 98, zeznania świadka W. T. (2) k. 98v, zeznania świadka M. S. k. 98v)

W 2011 r. z uwagi na podeszły wiek W. T. (1) przekazała prawa do dysponowaniem grobem swojej wnuczce K. Z., która samodzielnie w dwóch ratach (w dniu 12 września 2011 r. oraz 12 marca 2012 r.) uiściła w Kancelarii (...) Wszystkich Świętych w S. opłatę za dalsze użytkowanie grobu przez okres kolejnych 20 lat, (dowód: kserokopia dowodów wpłaty k. 55, zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 01:11:00-01:36:23 w zw. z k. 80, odpis skrócony aktu zgonu k. 5, zeznania świadka W. T. (1) k. 97-97v, zeznania świadka A. T. k. 97v, zeznania świadka W. G. (2) k. 98, zeznania świadka ks. M. B. k. 99).

Od chwili przekazanie praw dysponenta grobu pozwanej drastycznie pogorszyły się relacje między powódką a zstępnymi H. T.. Powódka zaczęła rościć sobie prawo wyłączne do grobu. Obie strony konfliktu zarzucały sobie wyrzucanie kwiatów, wyrzucanie zniczy, niszczenie wazonów. Na terenie cmentarza dochodziło również do kłótni i awantur między stronami postępowania. Pozwana wspólnie z babcią W. T. (1) w dniu 21 maja 2013 r. zawiadomiły Policję o kradzieży wazonów i niszczeniu pomnika, jednakże dochodzenie zostało umorzone z uwagi na brak wypełnienia znamion czynu zabronionego. K. Z. nigdy nie uniemożliwiała powódce H. K. kultywowania pamięci zmarłych pochowanych w grobie o nr (...) znajdującym się na Cmentarzu Parafialnym w S.. W. T. (1) i A. T. regularnie odwiedzają grób o nr E1/20/3 znajdujący się na Cmentarzu Parafialnym w S.. Kobiety sprzątają grób, dbają o kwiaty, wyrzucają wypalone wkłady do zniczy, (dowód: częściowo zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 00:02:15-01:11:00 w zw. z k. 79v-80, zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 13 kwietnia 2015 r. 01:11:00-01:36:23 w zw. z k. 80, protokół rozprawy z dnia 19 października 2015 r. 00:25:09-00:59:02 w zw. z k. 106v-107, zeznania świadka W. T. (1) k. 97-97v, zeznania świadka A. T. k. 97v, zeznania świadka W. G. (2) k. 98, zeznania świadka K. S. (2) k. 98-98v, zeznania świadka W. T. (2) k. 98v, zeznania świadka M. S. k. 99).

W dniach 14 listopada 2011 r. oraz 19 listopada 2011 r. brat powódki E. S. uiścił w Kancelarii (...) W. Ś. w S. do rąk Proboszcza ks. Dr M. B. opłatę za dalsze użytkowanie grobu, (dowód: kserokopia dowodów wpłaty k. 66, zeznania świadka ks. M. B. k. 99).

Powódka oraz jej brat E. S. wielokrotnie zwracali się do Proboszcza Parafii Pod Wezwaniem W. Ś. w S. oraz do K. Diecezjalnej Diecezji (...) o wyjaśnienie wątpliwości kto jest dysponentem grobu o nr (...) znajdującego się na Cmentarzu Parafialnym w S.. W ocenie K. Diecezjalnej Diecezji (...) dysponentem grobu o nr (...) jest pozwana K.

Z.. Proboszcz Parafii Pod Wezwaniem W. Ś.zachęcał strony postępowania do rozwiązania z jego udziałem w sposób polubowny sporu. Obie strony propozycji tej odmówiły, (dowód: korespondencja powódki z Proboszczem Parafii W. Ś.w S.oraz z K.Diecezjalną Diecezji (...).k. 8-39, 54, zeznania świadka ks. M. B.k. 99).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie jest zasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. „Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Jednak „ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby” (por. wyrok SN z 05 kwietnia 2002 roku II CKN 953/00 LEX nr 55098). Dobra osobiste są, zatem pewnymi wartościami niematerialnymi łączącymi się ściśle z jednostką ludzką. Cechą praw osobistych, jako praw podmiotowych służących ochronie poszczególnych dóbr osobistych jest to, że są to prawa niemajątkowe, nawet gdy ich naruszenie pociąga za sobą również skutki majątkowe, oraz to, że są ściśle związane z podmiotem podlegającym ochronie. W razie naruszenia dóbr osobistych podmiot może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. (art. 24 § 1 k.c.).

Z art. 24 § 1 k.c. wynika jednoznacznie, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przy czym bezprawność należy rozumieć jako każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, z porządkiem prawnym lub zasadami współżycia społecznego. Przesłanka bezprawności wskazana w art. 24 § 1 k.c. jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze niemajątkowym. O tym czy w konkretnym przypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decyduje to, jaką reakcją naruszenie to wywołało w społeczeństwie. Również jednolita linia orzecznicza wskazuje na konieczność zaistnienia przesłanki bezprawności dla przyjęcia naruszenia (lub choćby zagrożenia) dobra osobistego. W wyroku z dnia 27 lipca 1999 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał, iż przesłanką warunkującą zarówno roszczenia zmierzające do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych, jak i roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia jest ustalenie, że dobro osobiste zostało naruszone działaniem bezprawnym (I A Ca 280/99, publ. OSA 2000/1 poz. 1 str. 28). Jak wynika z orzecznictwa sądowego działanie nie jest bezprawne, chociażby zagrażało dobru osobistemu lub nawet je naruszało, przede wszystkim wówczas, gdy jest oparte na obowiązującym przepisie prawa albo stanowi wykonywanie prawa podmiotowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2000 roku III CKN 553/98 LEX nr 52737).

W sytuacjach, w których istnienie winy sprawcy warunkuje możliwość domagania się ochrony z art. 24 k.c. winę tę musi udowodnić powód.

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę niniejszej sprawy stwierdzić należy, że na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki H. K.wskazanych w pozwie albowiem działania pozwanej nie można nazwać bezprawnymi. Prawo do spornego grobu jest równe zarówno dla powódki jak i pozwanej gdyż obie mają w nim pochowanych członków swojej najbliższej rodziny. Pochowana H. T.jest najbliższą krewną, bo córką, pochowanej także w tym grobie H. S. (1). Z zeznań niemal wszystkich świadków, pozwanej K. Z., a także z relacji samej powódki jednoznacznie wynika, że prawo H. K.do kultywowania pamięci zmarłych pochowanych na Cmentarzu Parafialnym w S.w grobie nr (...) nie było i nie jest naruszane. Powódce nikt nie ogranicza możliwości odwiedzania grobu, sprzątanania go, przyozdabiania kwiatami, stawiania zniczy czy uczestniczenia w modlitwach przy grobie. Wprawdzie H. K.twierdzi, że od 2011 r. zabierane są jej znicze, kwiaty, wazon, rozlewana jest parafina nie mniej jednak powyższa okoliczność nie znajduje żadnego potwierdzenia w obiektywnym źródle dowodowym. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę, że zarówno pozwana jak i wszyscy świadkowie twierdzą, że nic nie wiedzą o niszczeniu jakichkolwiek przedmiotów należących do powódki, a znajdujących się na grobie W.i H. S. (1)oraz H. T.z d. W.. Znamiennym również pozostaje, że pomimo tylu rzekomych różnego rodzaju zniszczeń w mieniu H. K.nigdy nie zdecydowała się ona na powiadomienie o tym fakcie organów

ścigania. Niesporne natomiast jest, że to powódka sama usuwa i niszczy przedmioty wyrażające kult zmarłych postawione przez pozwaną i jej babkę. Prawa osobiste powódki nie zostały również naruszone wskutek pochowania we wskazanym grobie H. T. gdyż była ona córką H. S. (1) i została pochowana w tym grobie wiele lat temu jako osoba samotna, stanu wolnego. Także w tej kwestii bezspornym pozostaje, że bezpośrednio po śmierci wymienionej zarówno powódka jak i żaden inny członek rodziny S. nie miał absolutnie żadnych zastrzeżeń do miejsca pochówku H. T., która została pochowana w grobie wspólnie ze swoją, wcześniej zmarłą matką. Co więcej H. K. nie tylko brała czynny udział w uroczystościach pogrzebowych H. T. z d. W., ale również nie zgłaszała żadnych roszczeń z tego tytułu przez ponad 20 lat, aż do 2011 roku. Symptomatycznym jest, że bezprawności zachowań powódka zaczęła się doszukiwać dopiero w momencie, kiedy powzięła informację, że W. T. (1) w imieniu K. Z. uiszczała w 2011 r. i 2012 r. opłatę za używanie grobu. Ze zgromadzonych dowodów w postaci zeznań świadków W. T. (1), A. T., W. G. (2), W. T. (2) wynika, że od śmierci H. S. (1) w 1958 r. grobem o nr E1/20/3 zajmowała się jej córka H. T. z d. W., a później jej córki W. T. (1) i A. T.. To wymienione sprzątały grób, dbały o znajdujące się na nim kwiaty, znicze, uiszczaly opłatę za jego używanie. Powyższe w oparciu o § 4 ust. 2 i 4 Regulaminu cmentarzy rzymskokatolickich w Diecezji (...) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu (Dz.U nr 11, poz. 62) powodowało, że to w pierwszej kolejności za dysponenta grobu po 1958 r. uznac należało H. T., a następnie jej córki W. T. (1) i A. T., a ostatecznie K. Z.. Co szczególnie istotne dla ustalenia stanu faktycznego i rozstrzygnięcia sprawy trafności powyższego twierdzenia dowodzą również zeznania świadka M. S., będącego członkiem najbliższej rodziny powódki, który zeznając przed Sądem podał, że grób jest w jego ocenie w dyspozycji tych osób, które się zawsze nim opiekowały czyli A. T. oraz że opłaty za ten grób zawsze uiszczala T..

Podsumowując, po dokonanej analizie materiału dowodowego Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż działania pozwanej oparte były na obowiązujących wskazanych powyżej przepisach (§ 4 ust. 2 i 4 Regulaminu cmentarzy rzymskokatolickich w Diecezji (...), art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach), które nadały pozwanej pełne kompetencje do określonego zachowania. Biorąc pod uwagę powyższe wskazać należy, że działań pozwanej nie można uznać za bezprawne, bowiem dokonane były w ramach porządku prawnego, a w takich przypadkach nie przysługuje ochrona prawna przewidziana w przepisach art. 23 k.c. i art. 24 k.c. W świetle powyższej argumentacji prowadzącej do oceny, iż nie nastąpiło naruszenie dóbr osobistych powódki, a nadto, iż w działaniu pozwanego brak jest bezprawności, roszczenie powódki nie zasługiwało na uwzględnienie. Okoliczność, że powódka zebrany materiał dowodowy poddaje odmiennej niż Sąd ocenie nie może przesądzać o zasadności jej powództwa.

Ponieważ Sąd ustalił, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych tym samym za zupełnie bezzasadne uznać należało wskazane w pkt. 2 pozwu roszczenie o wyrażenie zgody na ekshumację zwłok H. T. z domu W..

Konsekwencją takowych wniosków było uznanie żądania powódki H. K. za nieuzasadnione, co skutkowało oddaleniem powództwa w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej ochrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach. Zgodnie z § 11 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U 2002 163. 1348 ze zm.) stawka minimalna w sprawie o ochronę dóbr osobistych wynosi 360 zł. Zatem na koszty procesu należne pozwanemu składa się kwota 360 zł tytułem stawki minimalnej za zastępstwo procesowe.